

Møtedato: 24. mars 2021

Saksnr.:
2021/327

Saksbeh./tlf.:
Jonny Brodersen, 75 51 29 00

Sted/dato:
Bodø, 13.3.2021

Styresak 30-2021   Prosjekt blodberedskap

Formål

Adm. direktør vil i denne saken orientere om oppfølging av oppdrag gitt av HOD, der Helse Nord RHF skal prøve ut løsninger for å sikre adekvat tilgang på blod og blodprodukter lokalt og regionalt i Nord-Norge.

Bakgrunn

Februar 2017: Helseberedskapsrådet (HBR) oppretter en arbeidsgruppe for blodberedskap. Hensikten med arbeidet var å:

1. Sikre Norge som nasjon adekvat tilgang på blod og blodprodukter ved krise og krig
2. Etablere et felles omforent system som ivaretar Forsvarets totale behov for blodprodukter
3. Bedre beredskap ved større sivile katastrofer og/eller terrorangrep og bedre blodberedskap ved geografisk isolerte virksomheter.

November 2019: Rapport og anbefaling fra arbeidsgruppen legges frem for HBR. Nasjonale og internasjonale retningslinjer anbefaler tidlig blodoverføring i behandling av pasienter med livstruende blødning. For å sikre lik tilgang til den beste behandlingen, bør det etableres systemer for blodberedskap som inkluderer alle ledd av den medisinske sivile og militære behandlingsskjeden, dvs. kommunehelsetjeneste, prehospital ambulanstjenester og spesialisthelsetjenesten, i tillegg til Forsvarets traumesystem. På denne måten vil helsetjenesten også bli bedre rustet til å håndtere eventuelle masseskadehendelser og/eller redusert tilgang på blod som ved pandemi, annen krise eller krig. Hverdagsberedskap danner basisen i et slikt system og må etableres og øves slik at den kan oppskaleres etter behov.

Januar 2021: Helse Nord RHF får i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet om å ta dette videre i konkret handling gjennom et pilotprosjekt i Finnmark. På sikt er målet å få på plass en lokal blodberedskap for befolkningen i hele landet, også i kommuner langt fra nærmeste sykehus.

Prosjektet søker å etablere et system for blodberedskap basert på følgende prinsipper:

- Tidlig balansert transfusjon må sikres jamfør nasjonale og internasjonale retningslinjer.
- System for blodberedskap i krise og krig forutsetter et system for blodberedskap i fredstid

- Selvforsyningsprinsippet: Desentralisert system for fremskaffelse av blod og blodkomponenter

Hovedmål:

Hovedmålet med prosjekt blodberedskap i Finnmark er gjennom utdanning og trening å sette lokalsykehus, kommuner og ambulansetjeneste i stand til å starte blodoverføring til pasienter med livstruende blødning.

Gjennomføring

Prosjektet skal lære opp helsepersonell i utvalgte pilotkommuner og lokalsykehus i Hammerfest, Kirkenes og Longyearbyen med formål om å etablere et system for desentralisert blodberedskap for blødende pasienter. Vandrende blodbank etableres vha beredskapsblodgivere som skal rekrutteres i berørte kommuner og ved relevante militære avdelinger. Det vil også bli opprettet et system for lokal lagring og transport av blod over større avstander ved hjelp av kjølekjede.

Blodet som skal benyttes er fullblod, altså blod i sin opprinnelige form (til forskjell fra serum eller plasma). Fullblod har vist seg å være mye mer effektivt ved livstruende blødning enn bruk av enkeltkomponenter av blodprodukter som for eksempel frysetørret blodplasma. Man trenger i gjennomsnitt tre ganger så mye volum av forskjellige enkeltkomponenter av blodprodukter enn rent fullblod for å oppnå samme effekt.

I dag er det norsk militært blodprogram i regi av Forsvarets sanitet som har best kompetanse på bruk av fullblod med livstruende blødninger samt etablering av kjølekjede over større avstander. Helse Nord RHF og Forsvaret har derfor inngått partnerskap for å gjennomføre prosjektet.

Forankring:

Prosjektet er forankret i Helse- og omsorgsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Helsedirektoratet, Helse Nord RHF og Forsvarets Sanitet.

Delmål

- Etablere kurspakker og system for opplæring – første halvår 2021
- Etablere prosedyrer for fremskaffelse av blod (inkludert etablering av beredskapsblodgiverkorps, tapping, produksjon og transfusjon av fullblod) 2021-2022
- Etablere rutiner for oppbevaring og transport av blod og blodprodukter 2021-2022
- Etablere sivil-militært samarbeid med tanke på materiell, lagring og transport 2021-2022
- Etablere system for øvelser og revisjon av praksis

Organisering:

Helse Nord RHF er prosjekteier og ivaretar prosjektadministrasjon, mens faglig prosjektledelse og forskningsfaglig ansvar ivaretas av eksperter fra norsk militært blodprogram (NMB), Forsvarets sanitet og Haukeland universitetssykehus (Geir Strandenes og Torunn Oveland Apelseth).

Arbeidet deles inn i tre arbeidspakker med hver sin arbeidsgruppe som skal arbeide med problemstillinger knyttet til blodbank, klinikk og logistikk. Universitetssykehuset Nord-Norge med blodbanken og akuttmedisinsk klinikk ved Finnmarkssykehuset har en faglig regional hovedrolle i prosjektet. Helsepersonell fra de involverte lokalsykehusene, prehospitale tjenestene og legevaktene vil utgjøre målgruppene for opplæringen som skal utføres.

Deltakere:

- Helse Nord RHF
- Forsvarets sanitet (FSAN)
- Universitetssykehuset Nord-Norge HF, Tromsø (blodbanken)
- Finnmarkssykehuset HF, Hammerfest (blodbank og prehospitale tjenester)
- Finnmarkssykehuset HF, Kirkenes (blodbank og prehospitale tjenester)
- Universitetssykehuset Nord-Norge HF, Longyearbyen
- 330 skvadronen ved medisinsk leder
- Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO)
- Sykehusinnkjøp HF
- Alta kommune
- Nordkapp kommune
- Båtsfjord kommune
- Vadsø kommune

Det er etablert en Styringsgruppe med deltakelse fra Forsvaret og relevante sivile aktører. En referansegruppe under etablering med deltakelse fra Hdir og andre RHF.

Brukermedvirkning:

Brukerrepresentant fra det kliniske fagmiljøet

Arbeidsgrupper:

Det er etablert tre arbeidsgrupper (blodbank, klinikk, logistikk) med relevant deltakelse

Arbeidsgruppe 1 (blodbank)*Mål*

- Etablere nødvendige prosedyrer og undervisningsopplegg for blodberedskap, inkludert tapping, produksjon og transfusjon av fullblod og andre relevante blodkomponenter, tilrettelagt for sykehus, kommuner og prehospitale ambulansetjenester.

- Etablere system for rekruttering og oppfølging av vandrende blodbank i berørte kommuner

Arbeidsgruppe 2 (klinikk)

Mål

- Etablere nødvendige prosedyrer og undervisningsopplegg for skadebegrensende resusitering av livstruende blødning tilrettelagt for sykehus, kommuner og prehospital ambulansetjenester

Arbeidsgruppe 3 (logistikk)

Mål

- Etablere sivilt-militært samarbeid med tanke på anskaffelse og lager av materiell til bruk ved tapping, transfusjon og transport av blod og blodkomponenter, samt systemer for anskaffelse og lager av relevant forbruksmateriell

Tidsplan

Måloppnåelse

Resultat av prosjektet måles kvantitativt ved følgende målinger:

- antall gjennomførte kurs og opplæringssesjoner
- antall sykehus, kommuner og prehospital ambulansetjenester som har implementert program for nødtransfusjon innenfor prosjektperioden
- antall blodgivere rekruttert i beredskapsblodgiverkorps
- resultat av revisjoner og evaluering av sykehus, kommuner og prehospital ambulansetjenester sin gjennomføringsevne ved øvelser
- responstid ved aktivering av vandrende blodbank og for etterforsyning av blod og blodkomponenter
- tilgjengelighet av forbruksmateriell

Resultat av prosjektet måles kvalitativt ved følgende målinger:

- intervju av aktuelle aktører om prosjektets innhold, gjennomføring og egnethet

Budsjettmessige forhold

Prosjektet er tildelt 1,6 mill over to år. Midlene vil bli brukt til å dekke reise og opphold for deltakere på aktiviteter i prosjektet, produksjon av informasjons-, rekrutterings- og kursmateriell og Innkjøp av transfusjonsutstyr til bruk i opplæring. Forsvaret dekker selv sine utgifter i prosjektet.

Omdømme

Prosjektet vil medføre godt omdømme. Første kronikk om prosjektet er distribuert i relevante media. Har mottatt gode tilbakemeldinger på denne. Den har også medført flere forespørsler om intervjuer av kronikkforfatterne.

Media vil bli invitert til å dekke prosjektets aktivitet i pilotkommunene. Dette vil bidra til rekruttering av beredskapsblodgivere i berørte lokalsamfunn og ellers godt omdømme generelt.

Adm. direktørs vurdering

Adm. direktør er fornøyd med at prosjekt om blodberedskap er etablert, med arbeidsgrupper hvor de relevante aktørene er representert. Gjennom prosjektet vil man kunne sette lokalsykehus, kommuner og ambulansetjeneste i stand til å starte blodoverføring til pasienter med livstruende blødning. Adm. direktør er spesielt glad for at Helse Nord RHF har inngått et partnerskap med Forsvaret om prosjektet. Prosjektet er godt forankret, i rute og innenfor økonomiske rammer.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

Styret tar informasjonen om prosjekt blodberedskap til orientering.

Bodø, 13. mars 2021

Cecilie Daae
adm. direktør